

Tomaž Edison.

Komu ni znano ime slavnega učenjaka, čigar izume občuduje ves svet! — Edison se je rodil 10. februarja 1847. l. v Ohio v Ameriki kot sin neimovitih staršev. Deček je bil izredno nadarjen, a starši niso premogli toliko, da bi mislili na njegovo znanstveno izobrazbo. Služil si je kruha s tem, da je prenašal po mestu časopise. O prostem času je pa kaj rad delal razne kemične poizkuse. Z denarjem, ki ga je privarčeval, si je naredil malo delavnico in tiskarno. Seznanil se je polagoma z brzojavnimi uradniki in strojevodji. Slednjič se posreči priti tudi njemu k brzojavnemu uradu. To je bilo nekaj zanj. Poizkušal je vedno, da bi izumil kaj novega, da bi si olajšal delo in izboljšal naprave v uradu. Napravil je marsikak uradni pogrešek, a tega mu zaradi njegove ukaželnosti niso zamerili. — Kmalu je zaslovelo njegovo ime širom sveta zavoljo znanstvenih izumov v elektriki in pri brzojavi. — Nas zanima na njem zlasti to, da je Edison — abstinent. V svoji mladosti se je bržkone iz štedljivosti odrekel vsakemu uživanju alkoholnih pijač: pozneje, ko je postal mož, je izprevidel, da bi mu bilo pitje le na kvar. Ko ga je nekdo vprašal, čemu ne pije, ko daje vendar pijača veselje in pogum, je rekel: „Svojih možganov nimam zato, da bi jih zastrupljal.“ — Kdo ve, bi li poznalo človeštvo le en sam Edisonov izum, ko bi bil le-ta prijatelj pivu, vinu ali celo žganju? Pijančevanje uniči premnogo izvrstnih talentov in delavnih moči.

Pijančevanje in varstvo živali.

Koder vlada strašni trinog alkohol, tam ne uživajo varstva ljudje, še manj pa živali. Alkohol vduši čut usmiljenja, zbudi pa čut nasilnosti, ki se kaže v kričanju, razbijanju, razdiranju in pretèpanju. — Pijanec nima razsodnosti. On ne premisli, ne presodi, kaj more žival storiti, kaj ne. Konjem nalaga pretežke tovore in hoče, da bi vedno dirjali. Ker pa živali tega ne morejo, jih venomer pretepa. — V vinski gorici so točili vino. Na voz so naložili velike polne sode vina. Iztežka sta premikala konjiča voz, a dokler je šlo po ravnem, sta izpegljala. Na vkreber pa ni šlo tako lahko. Trudna živinica se je ustavila. Pijanemu vozniku je bilo to odveč. Sirovo je priganjal konja, namesto da bi mu privoščil oddiha. V razdraženosti pograbi bič za tanki konec in udari z vso močjo konja tako nesrečno, da se pri priči sesede in pogine. Tako je ubil v alkoholni razburjenosti žival in s tem prizadel škodo svojemu

gospodarju. — S sejma se je vračal že v mraku posestnikov sin Nace. Pripodil je konja mimo občestne krčme, iz katere so se čuli hreščeči glasovi harmonike. Ustavil je pred hišo, privezal vajeti k vrtnemu plotu in ne meneč se dalje za razgretega konja, je planil v krčmo med vesele pivce. Šele pozno v noč se je vrnil domov. Drugi dan je stal konjiček, ki je bil sicer iskra in poskočna žival, klavirno pri jasilih, ni se dotaknil sladke krme. Prehladil se je bil, ko je stal razgret in nepokrit pred krčmo. Poklicati so morali živinozdravnika, ki ga je otel pogina. — Pomnite: domače živali so dragocen zaklad vsakega gospodarstva. Zahtevajo varstva, da se ohranijo zdrave in močne! Živali, ki jih ima v roki pijanec, se hitro obrabijo in opešajo.

Drobnice.

Kjer žena zbira, mož pa trosi,
tam malokdaj se dobro kósi.

*

Najhujša staršem bolečina,
če mora sram jih biti sina.

*

Mošnja polna, glava prazna,
oh, prikazen neprijazna!

*

Mož pameten samo za žejo pije,
čezmerno vino pamet ti ubije.

*

Strast veli ti: Stori to!
Pamet pravi: Ne tako!

*

Pitje in kajenje
krajša ti življenje.

*

Najdražja last
je možu čast.

*

V vinu utone mnoga mušica,
tudi človek — stara resnica!

*

Lačnemu je kruh pogača,
v žeji voda dobra je pijača.

*

Kakor nora strast kriči,
pamet mirno govori.

*

Žganje pomori jih več
kakor kuga, glad in meč!